№ 64 (260) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pi r yłkaj i dastaŭkaj da chaty. na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś

wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

Na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za . liniejku drobnym drukam.

№ 64 (260) Hod III. Wilnia. 17 žniŭnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

16 žniŭnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Styčki pad Kemelem i Wje Berken. Dawoli silnyje nastupleńni worahaŭ na paŭdnia ad Lis, pry Ajjet i na poŭnačy ad Ankr adbity.

Front hienerała anšecha Ben'a: Na zachodzie ad Rua i na pałudziennym zachodzie ad Nuajon—wostraja artylerysjskaja bitwa. Paźniej uźniałisia naabapał Ankr, na poŭnačy ad La Sińji i na zachodzie ad Uaz warožyje šturmy. Na paŭdnia ad Tiekur chutar Ateš astaŭsia ŭ rukach worahaŭ. U inšych miascoch my ŭsiudy adbili ich šturmy pierad našymi bajewymi pazycyjami, čaściu kontratakami. Ciažkije straty mieli worahi ŭ bitwach pry La Sińji: tut jany daremna šturmawali da šaścioch razoŭ i paśla dziesiaci hadzinnych wostrych bitw byli adkinuty ŭ swaje pazycyi.

Front Niamieckaha Naśledníka: Pry Wel bajewaja čynnaść, krapčeŭšaja ŭ wiečary, była silnaj i ŭ načy.

My žbili ŭčora 24 warožyje samaloty. Paručyk Ude dajšoŭ swaje 54 i 55 pabiedy.

Rasiejskaje wajennaje apawieščeńnie.

PIECIARBURH (W.T.B.). Hazety pišuć ab sustreče rasiejskaj i anhlickaj flotylii ŭ 200 wiarstach ad Archangielska. S 5 anhlickich aružnych sudzien rasiejcy zdabyli adno.

MASKWA (P.T.A.). 7VIII. **Uschodni čecha-sławacki front.** My wysadzilisia kala Wiŝtlemoro (?) i dajšli da Kasyrcewa, dzie ŭziali zapasy chleba.

Zachodni čecha-sławacki front: Sproba biełahwardziejcaŭ zaŭładać miestam Swijažskam nie ŭdałasia.

Murmanski okruh: U kirunku na Archangielsk my zdabyli warožuju pazycyju. U wakolicach Oniegi worahi spynili swajo nastupleńnie. U wakolicach Jewkratjewska i Hrekoŭska-Łowickaj—udačnaja dla nas bitwa s kazakami.

Paŭnočna-Kaŭkaski front: My zaniali miesta Kubewlu.

LONDON (Reŭter). Amerykanski hieneralny konsul u Maskwie daručyŭ abaronu amerykanskich paddanych u Rasiei šwedzkamu konsulstwu. Jon źniščyŭ swaju šyfrowuju knihu i prasiŭ pazwaleńnia na wyjezd za hranicu.

BERLIN. Na miesca hienerała-anšefa v. Kirchbacha naznačen za hłaŭnakamandujučaha niamieckich wojsk na Ukrainie hłaŭnakamandujučyj u Estlandyi i Liflandyi hienerał v. Katen.

KIJEU (W.T.B). Urad Donskaj dzierżawy nakazywaje, što kazaki z zachodu i paŭnočnaha zachodu jduć na Carycyn i znachodziacca ad jaho na adlehłaści adnaho dnia darohi. Jany ačyścili ewy bierah Donu i ŭwarwalisia ŭ Wiaronieżskuju huberniu.

WIENA (W.T.B.). Papież źwiarnuŭsia niedaŭna da aŭstryjackaha wenhierskaha i italjanskaha ŭradu s predłažeńniem ab uzajemnaj zamienie wajenna-pałonnych, prabyŭšych u pałonie bolš hodu. Aŭstryjacka-wenhierski ŭrad zhodziŭsia na heta. Italjanski pakul-što adkazu nie daŭ.

BERLIN (W.T.B.). Eŭropejski centralny Kamitet induskich nacyonalistaŭ drukuje zajawu proci pradłoženaj anhlickamu parlamentu reformy ŭ Indyi. Hena reforma nie stanowić zawiadzieńnia ŭ Indyi samaŭpraŭleńnia i nia ŭwodzić nacyanalnaha pryncypa.

CIURYCH. Amerykanski ŭrad, jak nakazywajuć londonskije hazety, wyskazaŭsia proci prajektawanaj padarožy Kierenskaha ŭ Ameryku.

PIECIARBURH. «Prawda» drukuje adozwu rady narodnych kamisaraŭ da ŭsich rasiejskich hramadzian u Francyi i Anhlii, pryzywajučy ich supraciŭlacca proci ŭkliučeńnia ich da armii. Francyja i Anhlija wiaduć ciapier wajnu s sawieckaj respublikaj, značyć, rasiejskije hramadzianie, buduċy ŭ ich armijach, faktyčna barolisia-by proci swaje Baćkaŭščyny i pawinny byli-by być pryznany worahami respubliki.

HAAGA. Miž rabotnikami ŭ Kardifie i Swensie, a takže miž rudakopami ŭ pałudziennym Walisie—silnaja rewalucyjnaja propahanda proci wajny. Areštowano niekalki asob.

KIJEU. „Kijewsk. Myśl“ nakazywaje, što da 27 lipnia ŭkliučna z Ukrainy wywiezieno 6.120 wahonaŭ, u tym liku 1.688 hružanych zbožžem, 3.724 z inšaj jadominaj, dy 703—s syrymi materjałami. Niamieččyna ź prywiezła na Ukrainu 14.336 wahonaŭ, u tym liku 13.800 s kamiennym wuhallem dwa— s tłustaściami, dy 504 z roznymi tawarami.

KIJEU (W.T.B.). 15VIII. Ukrainski minister finansaŭ, jak piše „Russkij Gołos», zajawiŭ, što ŭkrainskije padatki daduć 400 miljonaŭ rub. dachodu, a harełačnaja i cukrowaja manapolija—kala paŭtara miljarda.

Ukrainskaje Telehrafnaje Ahienctwa apawieščaje zajawu ŭkrainskaha ministra-prezydenta, što Siewastopal budzie abjaŭlen za tarhowy port.

HAAGA. *Uradowa.* pierehawory z Niamieččynaj ab swabodzie padarožy ŭ Skandynaŭskije starony dajšli dobraj udačy. Parachodam buduć wydawać świadoctwy na wojny prajezd.

BERLIN (W.T.B.). U wodach nawał Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 12.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak:

4 aružnyje parachody jomkaściu razam 18.000 tonn.

S pryčyny darażyni papiery i ŭsio ŭzrastajučaj płaty rabotnikam administracyja „Homana“ prymušena pa prykładu druhich hazet pawialičyć canu swaje hazety.

Pačynajučy ad 1 kastryčnika 1918 hodu asabny numer „Homana“ budzie kaštawać 10 fen; za miesiac u mieście—70 fen., wa ŭsim kraju i zahranicaj — 90 fen.

Wilnia, 16 žniunia 1918 h.

Kožnaja dzierżaŭnaja ŭłaść dzieržycca ŭ swaim hasudarstwie *na sile*, tolki siła hetaja — dwajakaja: pobač s siłaj fizyčnaj, siłaj aružža, katoraja može karać niepakornych i gwałtam prymušać hramadzian da spaŭnieńnia zahadaŭ ułaści, jość jašče druhaja siła —siła moralnaja, katoraja nie gwałtam, nia hrožbaj kary, a samaj pawahaj ułaści dzieržyć miljony ludziej u słuchmianaści.

Zwyčajna siła fizyčnaja hasudarstwienaj ułaści jdzie pobač z moralnaj siłaj jaje. Drenna, kali ŭłaść nie maje pawahi ŭ narodu: jarki prykład hetaha dajuć nam tak-zwanyje „respubliki“ pałudziennaj Ameryki, dzie inšaje ŭłaści, apraća aružnaha kułaka, niema. dzie samadzieržaŭnyje „prezydenty“ wyrywajuć ułaść adzin u adnaho tolki siłaj aružža i siedziać na zachoplenym prezydenckim krešle datul, pakul niechta dužejšy nia skinie ich u swoj čarod. Ab moralnaj pawazie roznych awanturystaŭ, dabiwajučychsia tam na bolej ci mieniej doŭhi čas ułaści, nia može być i hutarki. Ale i adnej tolki moralnaje pawahi — pómałał

Sučasnaja wajna pryniesła nam zusim nowy typ hasudarstwienaj ułaści: heta — ŭłaść, jakaja, nie majučy nijakaj fizyčnaj siły, može apiracca *tolki* na moralnaj pawazie. Ukraina, Biełaruś, Polšča, — usie hetyje try hasudarstwiennyje arhanizmy, wytwaryŭšyjesia adzin za adnym za apošnije dwa hady, majuć užo swaju ŭłaść, majuć swaje ŭrady, ale nie majuć pad saboj fizyčnaj siły, katoraja ciełkom znachodzicca ŭ rukach okupantaŭ. I z hetaha pahladu pałažeńnie ŭradaŭ troch pamianutych staron zusim adnastajnaje.

Samo saboj razumiejecca, što hetki stan nia može trywać zaŭsiody: miniecca wajna, skončycca wajennaje pałažeńnie, usie armii buduć raspuščeny da chat,—i woś tady pryjdzie mament, kali i ŭrad biełaruski budzie prymušen stwaryć dla słabie fizyčnuju siłu. Adnak, na pieršym planie tut usio-ž taki astajecca jaho moralnaja pawaha: bo twareńnie fizyčnaj, aružnaj siły saležyć ad adnosin da ŭradowaj ułaści šyrokich narodnych mas. Tolki ŭrad, jaki budzie mieć moralny posłuch u narodzie, zdaleje stwaryć sabie aporu i na fizyčnaj sile, biazsporna, kaniečna patrebnaj dziela ŭdzieržańnia ładu ŭ hasudarstwie i abarony asoby i mieńnia kožnaha hramadzianina.

Woś, čamu dla maładoj biełaruskaj hasudarstwienaj arhanizacyi pieršy warunak istnawańnia swaje ŭłaści—heta zdabyćcie i ŭzmacawańnie moralnaj pawahi. Ŭłaść heta maje za saboj toje, što naš narod praz swaich wybarnych ludziej na ŭsiebiełaruskim źjeździ daŭ joj šyrokije paŭnamoččy. Ciapier-że, kali heta ŭłaść rearhanizujecca, kali na scenu wystupajuć nowyje ludzi, jany pawinny zawajewać sabie posłuch i pašanu narodnych mas rupnaj tworskaj pracaj, stwareńniem asnoŭ dzieržaŭnaha bytu Biełarusi. Kali joj heta ŭdasca, dyk u adpawiedny mament arhanizacyja fizyčnaj siły adbudziecca ŭ nas šybka i łohka.

Z uschodniaje Biełarusi.

U našy ruki papała žmienia hazet, wydawanych u roznych miastoch uschodniaje Biełarusi. Jany dajuć bahaty materjał dla kožnaha, chto cikawicca žyćciom našych bratoŭ, addzielenych ad nas linijej bierašciejskaje ŭmowy.

Jak wiadoma pa ŭsiej uschodniaj Biełarusi ŭ mament zaniaćcia jaje niemcami krajowaja haspadarka była ŭ rukach ziemstw. Hetyje ziemstwy byli wybrany pry bolšewikoch, katoryje ŭstanawili, što ŭ wybarach majuć prawa prynimać učaście ŭsie, chto ŭ mament padačy hałasoŭ znachodziŭsia ŭ miežach wybarnaha okruha. A jak pad toj čas praz usiu Biełaruś prachodziŭ wajenny front i na našaj ziamli stajali miljonnyje rasiejskije armii, — dyk u wybarach ziemskich samaŭpraŭ pryniali ŭčašci wializarnyje masy čužych našamu kraju i našamu narodu ludziej, papaŭšych na Biełaruś tolki dziakujučy wajennym zdareńniam. Hetak ziemskije samaŭprawy ŭ wialikaj čašci swajej zusim nie adbiwajuć patreb biełaruskaha narodu, a znachodziacca ŭ rukach maskaloŭ, jakije, wiedama, i dumać nia choćuć ab niezaležnaści Biełarusi, ab addzieleńni jaje ad Rasiei. A na hetym hrunci tworycca wielmi cikawaje pałažeńnie.

Sprawa ŭ tym, što ŭ šyrokich narodnych masach staraja „maskoŭskaja oryentacyja“ čeźnie ŭ wačču, i treba

spadziewacca, što zdareńni, jakije naśpiewajuć ciapier u Rasiei, wyléčać našych ludziej da kanca ad „maskoŭskaj chwaroby“. „Oryentacyja“ żmieniajecca także i miž abmaskoŭlenaj biełaruskaj intelihencyjej — u kirunku nacyanalnaha ŭświadamleńnia i niezaležnaści Biełaruskaj dzieržawy. Miž biełaruskim hramadzianstwam i nasadženymi nam bolšewikami čužackimi „dziejačami“ raście razład. I ślapomu stanowicca jasna, što čužaki nia mohuć być našymi abaroncami ad apetytaŭ maskoŭščyny, katoraja dla ich—rodnaja.

Usio heta adbiwajecca na sprawach štodziennaha žyćcia ŭschodniaje čaści našaj Baćkaŭščyny. Na pieršym planie, jak wiadoma, stajać ciapier sprawy, żwiazanyje z zabaspiečeńniem kuska budnaha chleba dla ŭsich žycharaŭ kraju. Woś-že, pad toj čas, jak biełaruski ŭrad pracuje nad arhanizacyjej prawilnaha, raŭnamiernaha padwozu tawaraŭ pieršaj patreby na ŭsie kancy Biełarusi, my bačym u worahaŭ našaj niezaležnaści sproby psawać hetu ważnuju, patrebnuju rabotu, čujem ab ni načym nie asnowanych wystupleńniach proci Biełaruskaj Tarhowaj Pałaty, katoraja stanowić mo' najważniejšy orhan biełaruskaj dzieržaŭnaści. A pobač z hetym sustrečajemsia z wostrymi wystupleńniami roznych prybłud proci biełaruskaj praświety, sustrečajemsia s tendencyjej za ŭsielakuju canu zachawać maskoŭskuju školu.

Hetak baraćba z astatkami čužackaha panawańnia na Biełarusi stanowić pieršuju pawinnaść biełaruskaha ŭradu. Budawać niezaležnuju Biełaruskuju dzieržawu pawinny sami adwiečnyje žychary našaje ziamli — i pawinny jaje budawać tak, kab u fundamentach nie akazałosia nijakaje chiby: najmienšaja abmyłka pry ich zakładzinach sulić razwał usiaje budoŭli.

H. B.

„Dzien. Polski“ z 11 žniŭnia 1918 h. ŭ № 218 piše:

„U halicyjskich hazetach pakazałasia wiestka ab prajekcie pieranieści katalickuju duchoŭnuju akademiju s Pieciarburha ŭ Lublin. Čym chutčej heta budzie zrobleno, tym lepiej...“

Lepiej to jano lepiej, dy tolki lepiej dla palakoŭ, a nie dla tych, da kaho jana papraŭdzie naležyć. A naležyć pieciarburskaja katalickaja duchoŭnaja akademija da *čysta biełaruskaj* mahiloŭskaj dyecezii, značyć da biełarusaŭ-katalikoŭ, duchoŭnyje patreby katorych pierš za ŭsio i pawinna zdawoliwać. I kali može być hutarka ab pieranosie jaje, dyk heta može datykač *tolki Biełarusi.*

My dumajem, što nacyanalna-świadomaje biełaruskaje duchawienstwa nie zachoče dapuścić da zachwatu pieciarburskaj duchoŭnaj akademii Polščaj: pieranos jaje ŭ Lublin addaŭ-by całyje pakaleńni studentaŭ jaje pad polskuju „apieku“, a jakije rezultaty hetaj „apieki“ ŭ nas nad katalickim Kaściołam, — my ab hetym lišnie dobra wiedajem!

U Wilni i wakolicach.

Sprawazdača Biełaruskaha Kamitetu.

Na adbytym 11 žniŭnia ahulnym hadawym schodzie Biełaruskaha T-wa pom. pac. ad wajny maršałak Kamitetu zdaŭ sprawu s pracy jaho za čas ad 1 žniŭnia 1917 h. da 1 žniŭnia 1918 h.

U pačatku atčotnaha hodu Biełaruski Kamitet utrymliwaŭ: 5 biełaruskich pačatkawych škoł u Wilni, letni prytułak u Čornym Bary (pad Wilniaj) na 70 dziaciej, taki-ž prytułak u Kačanoch (pad Jašunami) na 40 dziaciej, Biełaruskuju Narodnuju straŭniu ŭ Wilni (św.-Jurski pr. 22.), Biełaruski Addzieł na Wystaŭce Damoŭ Pracy i warštaty pry im (stalarska-reźbiarski i ručnych rabot). Apryč taho pry Kamitecie istnawaŭ specyalny funduš dziela wydawiectwa biełaruskich knižek dla škoł i dziela nadzwyčajnych padmoh hrašyma.

Prytułak u Kačanoch byŭ pakinien na wioscy i na zimu, dy tam znachodzicca i ciapier. Prytułak u Čornym Bary byŭ žlikwidowan, bo dom, dzie jon pamieščaŭsia, niepryhodny da žyćcia ŭzimku. Małaja častka dziaciej była pierawiezlena s Čornaha Baru ŭ Kačany, a rešta wiarnułasia ŭ Wilniu i dalej wučyłosia ŭ tamtejšych biełaruskich škołach, kudy chadzili da wyjezdu na leta.

Biełaruskuju narodnuju straŭniu ŭdałosia hetak pastawić, što, nia hledziačy na roznyje niespadziewanyje straty, jana raźwiwajecca, nie dajučy ni dachodu, ni ŭbytku. Praŭda, u pačatku 1918 hodu ŭ straŭni byŭ wytwaryŭsia deficyt s pryčyny taho, što za pieršyje 5 miesiacaŭ žyćcia straŭni pa zahadu Kamitetu wydawalisia darmowyje abiedy byŭšym pad apiekaj Kamitetu biednym dzieciam (da pałowy śnieżnia—13.106 abiedaŭ), — ale hety deficyt kamitetam pakryt, i na 1 žniŭnia saldo straŭni było hetkaje:

hrašyma . . . . . . — M. 257,24

praduktami . . . . . + M. 277,50

nia ličučy inwentara. Čysło stałaŭnikoŭ straŭni—bolš za 500.

U wosieni 1917 hodu była adkryta pry Kamitecì także straŭnia dla siaredniaha stanu (św.-Jurski 21), ale heta straŭnia pajšła błaha i była začyniena biez nijakaha ŭbytku dla Kamitetu.

Biełaruski Addzieł na Wystaŭcy damoŭ pracy mieŭ za atčotny hod abarotu na M. 6.961,81. Na 1 žniŭnia mieńnie Addziełu składałosia:

u hatoŭcy . . . . . M. 49,41

u hatowych tawarach . . „ 1.234,00

u syrym materjale . . . „ 738,00

inwentar . . . . „ 279,00

Razam . M. 2.300,41

Addzieł, aprača apłaty pracaŭnikom i za materjały, wypłaciŭ:

u Kamiteckuju kasu . . . M. 700,—

na dabračynnyje sprawy (materjałami i hrašyma) . „ 195,70

Razam . M. 895,70

Abarot specyalnaha fundušu byŭ ad 15.IX.1916 hodu da 1.VIII.1918 h. hetki:

achwiary hrašyma . . . M. 6.185,00

pastupiło z wydawiectwa:

a) hrašyma . . . . „ 3.981,19

b) tawaram (knižkami) „ 5.769,30

Razam . M. 15.935,59

Wydatki s specyalnaha fundušu za čas ad 15.IX.1916 da 1.VIII. 1918:

na dabračynnyje sprawy:

a) hrašmi . . . . — M. 1,251,00

b) pierawiedzieno ŭ ahulna-kamiteckuju kasu . M. 739,90

c) knižkami biednym školnikam . . . . . . M. 859,10

Razam . M. 2.850,00

na wydawiectwy . . . . „ 5.405,76

a ŭsiaho wydatkaŭ . . . M. 8.255,76

Mieńnie specyalnaha fundušu na 1.VIII. 1918 stanowiło:

hatoŭkaj u kasie . . . M. 2.769,53

knižkami na . . . . „ 4.910,30

razam z wydatkami . . M. 15.935,59

Ahulna-kamiteckaja kasa zrabiła za atčotny hod hetki abarot:

Dachody:

Saldo na 1.VIII. 1917 . M. 451,92

členskije składki i roznyje achwiary . . . . . „ 331,24

s specyalnaha fundušu . „ 739,90

ad Biełaruskaha Klubu . „ 350,00

ad Centralnaha Sajuza Biełaruskich Nacyanalnych Hramadzkich Arhanizacyj . . . . M. 641,86

Z Biełaruskaha Addziełu na Wystaŭce . . . . M. 700,00

padmohi na prytułak

u Kačanoch . . . „ 1.206,00

„ z miastowaj kasy „ 4.975,00

„ na škoły . . . „ 2.300,00

prywatnaja pazyka . . . „ 300,00

Razam . M. 11.995,92

Wydatki:

na ŭtrymańnie biezpłatnych biełaruskich pačatkawych škoł u Wilni M. 2.653,86

na ŭtrymańnie biełaruskich prytułkaŭ . . . . M. 2.837,48

biezpłatnyje abiedy . . . „ 4.684,64

pomač adziežaj . . . . „ 878,25

„ hrašmi . . . . „ 680,20

roznyje wydatki . . . . „ 234,74

Razam . M. 11.969,17

Saldo na 1.VIII.18 M. 26,75

Usiaho . M. 11.995,92

Dachody Kamitetu pamienšylisia proci letašnich s taje pryčyny, što Polski Kamitet, na ruki katoraha prychodzili s Šwajcaryi (z Vevey) wializarnyje sumy na pomač «polskamu, litoŭskamu i biełaruskamu nasialeńniu—ŭ roŭnaj miery“, admowiŭsia wydawać Biełaruskamu Kamitetu jakuju-kolečy pomač. U letašnim atčotnym hodzie biełarusy atrymali ŭsiaho 1°/₀ s prysłanych s Šwajcaryi hrošy.

Abiedaŭ Kamitet wydaŭ biez nijakaje płaty 32.883. Apryč taho razdawaŭ biednym dzieciam pradukty na światy, u tym liku ryž i drowy. Za hrošy pa swajej canie raspradaŭ ryžu 227 biednym siemjam (dla chworych i dziaciej), dy 18 pudoŭ 15 funtaŭ ryžu raspradaŭ cieraz pasrednictwa t-wa «Zołak».

Apryč taho Kamitet u mieru mahčymaści akazwaŭ pomač pałonnym bie-

---

Franciśk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 63).

Piarowič
(chawaje *notes* u kišeń).

Dobra! Dziakuju. Zaŭtra pamiatajcie kupić hazetu. Pračytajecie tam ab wašym nieščaści. Bywajcie zdarowy! (wychodzić).

Žebrak (kulhaje za Piarowičam).

Zrabiecie łasku, panočku!... Žonku palaruš tknuŭ... (z złościu) kab ciabie namačyło!...

Žebračka.

Pisaŭ, pisaŭ — i ničoha nie daŭ!

(Uchodzić kelner, daje žebraku butelačku harełki).

Zjawa 12.

Žebraki

(siedajuć na froncie sceny, raźwiazywajuć swaje torby, pjuć i zakusywajuć).

Žebrak (wypiŭšy).

U takuju haračyniu harełki wypić dobra — aświežaje! (Daje butelačku žoncy): Maješ! Aświažysia!

Žebračka

(pje, morščycca, zakusywaje).

Žebrak.

Abaranki, katoryje my sabrali, treba nanizać na šnurok i pradać u kramie. A hrošy ŭsie dawaj mnie! A to jak schawaješ choć kapiejku, a ja znajdu ŭ twaim ryžzi, dyk dabra tabie nia budzie!

Žebračka.

Ach, ty pahaniec! Dyk ty swajoj žoncy škaduješ kapiejki! My-ž razam pracujem!

Žebrak.

Jakaja tam twaja praca! Woś štuka siadzieć i maŭčać. Woś ja dyk pracuju, bo jazykom pytluju za dwaich.

Žebračka.

A maŭčać, dumaješ, nie praca? Sprabawaŭ-by pamaŭčać, jak ja, tady pabačyŭ-by, jak heta sałodka!

Žebrak.

Cicha, cs! nie kryčy! zabyłasia, što niemaja i nie pawinna kazać ni słowa. Jašče chto pačuje! (pje harełku) Ach, ciapier moh-by pajšci nawat u skoki.

(piaje):

Čeławiek harełku pjeć,
Wiesialej kab moh jon pieć.
Paśla ŭziaŭšysia u boki
Može pajšci choć u skoki,
Jak na balu jakijś pan!

Jak harełki wypieš znoŭ,
Zaihraje ŭ žyłach kroŭ!...
Swaju Mahdu ja kachaju,
I zdajecca bytcym u raju
Čeławiek sabie siadzić!

Kali Boh dzicio nam dašć,
Kab naš rod nia moh prapašć,
Kali heta synok budzie,
Wywiedziem jaho my ŭ ludzi,—
Jon wialiki budzie pan.

Bo chacia my žebraki,
Majem hroš siaki-taki.
Nie hladziecie na łachmany,
I što andarak parwany,—
Ale hrošy ŭ chacie jość.

Žebračka.

Maŭčy, cicha!... nie kažy,
Što šmat hrošy majem my,
Bo kali pačujuć ludzi,
Što tady z hetaha budzie?—
Bolej nam nichto nie dašć...

Žebrak.

Ty durnaja! što kryčyš,
Siadzi cicha bytcym myš,
Bo kali pačujuć ludzi,
Kazać buduć, jak ab cudzie,
Što niemaja, a piaje.

Žebračka.

Hodzie, hodzie ŭžo siadzieć,
Ja-ž tak sama chaču pieć!
Ci-ž nia wiedaješ, što muka,
Kali maŭčać jość prynuka,
A tut chočecca piejać.

Žebrak.

Babski rod zaŭsiody tak:
Pamaŭčać dyk im nie ŭ smak,
Jazykom-by ŭsio kruciła,
Jak tupaja jakajś piła,—
Choć ty wušy zatykaj.

Žebračka.

Hodzie budzie ŭžo brechać —
Pojdziem lepiej paskakać!
Treba ž rasprastaci kości,
Bo mianie ŭžo biaruć młości
Ad siadžeńnia biaz ruchu.

Žebrak.

Nu, dyk biaremsia pad bok,
Pojdziem Mahda, ŭnet u skok.
Treba adsiul ŭści pročki,
Bo bajusia, što panočki
Tut śmiejacca pačnuć z nas.

(Wychodziać u skokach).

(*Dalej budzie*).

łarusam i wysialencam s frontu ŭ wakolicach Daŭg. Kamitet rabiŭ kroki dziela chutčejšaha pawarotu jak biełaruskich pałonnych (praz Biełaruskuju Radu), tak i ŭciekačoŭ z Rasiei (praz Hrodnienski Huberski Centralny Kamitet u Pieciarburzie).

Urešci Kamitet akazwaŭ biełarusam pomač pracaj, pamahajučy, miž inšym, kala 20 maładym ludziom zaniać miescy wučycialoŭ biełaruskich škoł.

Wydawiectwa Kamitetu wypuściło ŭ świet hetkije knižki dla biełaruskich pačatkawych škoł:

1. Pieršaja čytanka.
2. Першая чытанка.
3. Rodnyje Zierniaty.
4. Zadačnik I hod (dwa wydańni).
5. Задачнік I год.
6. Zadačnik II i III h.
7. Karotki Katachizm.
8. Karotkaja Historyja Świataja.
9. Jak prawilna pisać pa biełarusku.
10. Biełaruski prawapis.
11. Ab trusoch.
12. Kalendar na 1917 h.
13. Календар на 1917 г.
14. Kalendar na 1918 hod.

Wysłuchaŭšy sprawazdaču maršałka Kamitetu i pratakoły Rewizyjnaj Kamisii ahulny schod wyskazaŭ pahlad, što i nadalej Kamitet pawinien iści pa staroj darozie, źwiertajučy asabliwuju ŭwahu na pawarot uciekačoŭ.

Prynimajučy pad uwahu, što wydawiectwam knižek dla škoł Kamitet byŭ prymušen zaniacca dziela taho, kab zabaspiečyć knižkami wučniaŭ swaich škoł i što ŭ prahramu pracy K-tu wydawieckaja rabota nia ŭchodzić, a takže ŭważajučy, što achwiary na dabračynnyje sprawy, pastupiŭšyje ŭ specyalny funduš, całkom užyty na zahadanyje patreby, a rešta hrošy fundušu praznačena na wydawiectwa, — ahulny schod pastanawiŭ wydzialić uwieś wydawiecki funduš (hrošy i knižki), s Tawarystwa, stwaryŭšy nowaje Tawarystwa, abo ŭwajšoŭšy ŭ umowu z jakim-kolečy ŭžo istnujučym. Prawiadzieńnie hetaha ŭ žyćcio zahadano Kamitetu.

U kancy byli dawybrany nowyje členy K-tu, p. p. Janka Stankiewič, Maciej Kiełmuć i Pawał Kiršeŭski. Hetak Kamitet składajecca ciapier z 10 asob: maršałak—A. Łuckiewič, sekretar—J. Saławiej, skarbnik—J. Menke, A. Račkoŭskaja, J. Łuckiewič, J. Stankiewič, J. Lickiewič, P. Kiršeŭski, F. Wišnieŭski, M. Kiełmuć. Rewizyjnaja Kamisija—s 4 asob: D. Siemaška, L. Łojko, P. Wonsowič, K. Jurewič.

× **Adkryćcie škoł.** Štadthaŭptmann apawieščaje, što nawuka wa ŭsich wilenskich škołach pačniecca 1 wieraśnia. Kab adkryć škoły raniej, treba atrymać asobnaje pazwaleńnie ad školnaj ułaści.

× **Syonisty ŭ našym kraju.** U hazecie „Dz. P." z 9.VIII.18 čytajem, što, pawodłuh žydoŭskich hazet, syonistyčnaja arhanizacyja ŭ Wilni pracuje nad uładžeńniem syonistyčnaha centralnaha kamitetu na ŭsiu Litwu. Z hetaj metaj arhanizacyja źwiarnułasia da ŭsich syonistyčnych hrup u Litwie s prośbaj prysłać wiedamaści ab kožnym syonistyčnym sajuzie.

× **Hość z Hamburga.** Uradawy burhomistr wolnaha miesta Hamburga, v. Mele, pryjechaŭ u Wilniu u aŭtorak, 13 žniŭnia. Jaho witali niamieckije wajennyje i cywilnyje ŭłaści.

× **Ab padarožach.** S pryčyny čyślenych niedarazumieńniaŭ napaminajecca, što padaroža ŭ miežach Ob. Ost pazwalajecca biez nijakich asabliwych pazwaleńniaŭ kožnamu, u kaho jość pašpart Ob. Ost. Jechać u Wilniu abo z Wilni možna i nadalej tolki majučy specyalnaje pazwaleńnie. Padarožnyje, jedučyje ŭ prawincyju i wyježdžajučyje abo pryježdžajučyje ŭ načy, a takže spyniajučyje padarožu ŭ načy, pawinny mieć asobnaje pazwaleńnie ad swajho najbliżejšaha načalstwa.

× **Dannyje ab damoch.** U tydni ad 18 da 24 žniŭnia haspadary i ŭpraŭlajučyje damami pry wulicach, niamieckije nazowy katorych pačynajucca literami P, Q, R, i S, pawinny jawicca da štadthaŭptmanna, kab dać statystyčnyje wiedamaści. Pry hetym z wulic:

na P—ŭ paniadziełak i aŭtorak
na Q i R—u sieradu,
na S—u čaćwier, piatnicu i subotu.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
12—13	+ 21,0°	+ 11,2°
13—14	+ 18,5°	+ 8.5°
14—15	+ 19.3°	+ 13,7°
15—16	+ 21,0°	+ 11,5°

Z USIAHO KRAJU.

Z mienskaha žyćcia.

(Ad našaha karespandenta).

U Miensku pad dyrekcyjej p. F. Olechnowiča zarhanizawaŭsia nowy biełaruski teatr pad nazowam „Biełaruski Narodny Teatr", katory 4 žniŭnia pačaŭ swaje spektakli ŭ «Biełaruskaj Chatce».

Pamiaščeńniu, u katorym ustroiłasia nowaja trupa, možna zrabić šmat zakidaŭ: i daloka ad centru miesta i niema dekaracyj dy inšych patrebnych dla spektaklaŭ rečy,—adnak, nia hledziačy na ŭsio heta, spektakli „Biełaruskaha Narodnaha Teatru" majuć u publiki wialiki uśpiech. Pryčyna hetaha—luboŭ da swajho dzieła i enerhija kiraŭnika teatru, zdaleŭšaha ŭ wielmi karotkim časie zarhanizawać maładyje i zdolnyje dramatyčnyje siły i nie škadujučaha pracy, kab ładženyje predstaŭleńni pastawić na wyšyni praŭdziwaha mastactwa.

Spektakli pačalisia pjesaj „Na wioscy" p. F. Olechnowiča. Kali rasčyniłasia scena, publika była pryjemna ździŭlena, pabačyŭšy žywuju dekaracyju—s praŭdziwych dziareŭ, kustoŭ i trawy. Poŭnaja nastrajeńnia pjeska prajšła wielmi ŭdačna. Zapraŭdy piekna pastaŭlenyje sceny i abrazy pakinuli ŭ dušy pryjemnaje ŭražeńnie, dy hetamu šmat pamahło charastwo žanockaj pałowy artystaŭ. Paśla pjesy «Na wioscy» aŭtar jaje, horača witany publikaj, deklamawaŭ wieršy biełaruskich paetaŭ. Deklamatara zakidali kwietkami. Kancertny addzieł wiečara zakončyło wystupleńnie biełaruskaha choru, katory wielmi składna prapiejaŭ niekalki narodnych i inšych piesień. Asabliwa ž padabalisia publice dwa numery prahramy: chor z małymi solistami — Šuračkaj i Jazepkaj. Sala była dasłoŭna pierapoŭniena publikaj.

Čarodnyje spektakli byli naznačeny na subotu, 10-ha, i niadzielu, 11-ha žniŭnia. U prahramie—ŭ subotu «Kaliś» i «Čort i baba» (nowaja kamedyja F. Olechnowiča, napisanaja ŭ Miensku), a ŭ niadzielu — „Butrym Niamira".

Pačalisia repetycyi „Mańki", kamedyi F. Olechnowiča.

Jak my čuli «Biełaruski Narodny Teatr» manicca pačać wyjezdy ŭ prawincyju.

M. M. M.

Krajowyje marki.

Pa zahadu Hłaŭnakamandujučaha na Uschodzi, zamiest ciapierašnich krajowych rubloŭ zawodziacca krajowyje marki pawodłuh kursu 1 rub. = 2 marki. Ciapierašnije rubli Ob. Ost majuć swaju siłu na nieaznačeny čas i buduć u abarocie adnačasna z markami Ob. Ost.

Wodnyje darohi.

U pamianutym nami prajekcie mahistratu miesta Gumbinena ab wodnaj darozie haworycca:

Dahetul možna było hawaryć tolki ab wodnaj darozie Karalewiec—Tylža — Koŭna, značyć, pa ciačeńniu raki Niomna. Nioman byŭ wielmi zapuščeny rasiejcami, a jaho farwatar zaniesieny piaskom. Ciapier pačałasia rehulacyja farwatera i ŭ byŭšych rasiejskich miežach, u Kowienskim porcie i miž Koŭnam i Wilkami. Nowy prajekt, padadzieny Gumbinenam, maje na meci prawod kanału miž Niomnam i Mazurskim kanałam. Hety kanał prajšoŭ-by cieraz hranicu miž Šytkiemen i Filipowam, i miesta Suwałki astałosia-by naprawa ad jaho. Wodnaja daroha, katoruju złučaŭ-by pamianuty kanał, hetak prajšła-by tak: Pregel da Insterburga—kanalizowanyje Angerap i Pisa—wyšej miesta Gumbinena dalina Rominty i raki Blinde — wadaraździeł—dalina Raspudy — Aŭhustoŭski kanał. Daŭžynia wodnaj darohi ad Aŭhustowa da Gumbinena — kala 100 kil. Waziory i bałoty ŭ wakolicach wadaraździełu mahli-by dawać wadu pałudziennaj čaści kanału da Aŭhustowa.

Užo pierad wajnoj było widać, što stancyi čyhunki la hranicy pierahruženy. Paśla pawarotu normalnaha žyćcia heta wyjawicca jašče bolš rezka. Prajektawany kanał nia tolki źmienšyŭ-by hetu biadu, ale i śmat ažywiŭ-by šyroki ŭradliwy pajas ziamli, katory ciapier s pryčyny błahich gieografičnych warunkaŭ znachodzicca ŭ zastoju.

HORADNIA. U hetych dnioch pačnucca raboty dziela prawiadzieńnia čyhunki Horadnia—Murawanka cieraz Kaplicy, Putryški i Wiercieliški.

HORADNIA. 15 žniŭnia, u 10 hadz. 15 m. wyjechaŭ transport emihrantaŭ u Wialikarasieju.

BIEŁASTOK. Najnawiejšuja specyalnaść złodziejaŭ—kraža gum i skury u ramiźnikaŭ.

BAHULANKA. Na poli pry darozie ŭ Skidel złodziei zžali 72 pudy kałasoŭ. Čaść kradzienaha znajšli ŭ adnaho sielanina s Kaplic.

ŁASOSNA. 11 žniŭnia ŭ paŭnočy tut uźniaŭsia z niewiadomaj pryčyny pažar. Pažarnickaja družyna nie dała ahniu pašyrycca. Zhareła abora i strecha chaty.

SUWAŁKI. U jakoj miery za čatyry hady wajny zdzičeła maładzioż, ab hetym howorać kradzieży, učynienyje chłopcami i dziaćmi. Niedaŭna mirawy sud zasudziŭ 14-hadowaha chłopca za kražu remienlaŭ tolki na 8 dzion u wastroh s pryčyny jaho maładaści. Z hetaj-že pryčyny byŭ apraŭdany pamočnik jaho, 11 hadoŭ, tolki siamju jaho abiazali dobra nahledać nad im.

SUWAŁKI. Na apošnim zasiedańni akružnaha suda adna s świedak nieŭspadzieŭki ščaśliwa radziła dzicia. S pryčyny hetaj «wizyty busła» sudździ prypynili zasiedańnie.

WILKAWIŠKI. Tut zadzieržany nie majučyj nijakaje prafesyi Bardajtis, za jakim ličycca mnoha kradziežaŭ skaciny, asabliwa kaniej.

KOUNA. Prawicielstwujučyj burhomistr miesta Hamburha, v. Mele, byŭ tut i ahledaŭ miesta.

NIŽNIJE ŠANCY, pad Koŭnaj. Troje maładych ludziej ad 15 da 17 hadoŭ kupalisia nieŭdaločku ad tutejšaha tartaku. Niaŭmieŭšyj pławać Jurewič papaŭ na hłybokaje miesca i ŭtanuŭ. Cieła dahetul nie znajšli.

DŹWINSK. Wiadomy prafesar psychalogii Desuar pračytaŭ tut lekcyju ab śpirytyźmie i mistycyźmie. Hetyje modnyje kirunki sulać katastrofu nia tolki paadzinokim asobam, ale i całym narodam. Dola zabitaha cara i Rasiei—najlepšy dokaz hetaha. Pradwieśnicaj katastrofy na ŭschodzie była rabota takich ludziej, jak Iliodor, Filippi i Rasputin.

LIBAWA. Na Prymorskaj wul. № 7 złodziei ŭłamalisia ŭ kwateru p. B. i ŭkrali tkaninu canoj na 7.000 m. Palicyi ŭdałosia wykryć złodziejaŭ i adabrać u ich bolšuju čaść ukradzienaha.

MITAWA. Čysło žycharaŭ za apošnije dwa miesiacy ŭzrasło s 17 da 20 tysiač.

Ukraina.

BERLIN (W.T.B.). 12.VIII. Karespandenty hazet nakazywajuć ab pałažeńni na Ukrainie nižejpisanaje:

Pakušeńnie proci feldmaršałka v. Ejchhorna zusim nie źmianiło palityki niamieckich wajennych ułaściej. Nadziei sajuźnikaŭ na mahčymaść utwareńnia nowaha ŭschodniaha frontu ni na čym nie asnowany. Wajennyje aperacyi niemcaŭ abmiežywajucca styčkami z niespakojnymi elementami, u bolej abo mieniej čyślenych bandach pužajučymi ŭwieś kraj. Bandami kirujuć pierewažna byŭšyje aficery, jakije majuć wialikije hrošy i dobra ab usim aświadomleny. Dobra znajučy kraj i majučy dobryje źwiazi, hetyje bandy, mieŭšyje siłu ŭ čerwieni, razhromleny. Adnak, zusim źniščyć ich nie ŭdałosia.

Pawodłuh kijeŭskich hazet, niamieckije wojski razahnali bandy paŭstaŭšych sielan na paŭdnia ad Kijewa.

BERLIN. Ukrainskaje ministerstwa jeminnych spraŭ apawieščaje, što za tydzień ad 3 da 10 žniŭnia centralnymi dzieržawami wywiezieno 85 wahonaŭ ukrainskaha zbožža. Žniwo na Ukrainie rachujuć na 940 miljonaŭ pudoŭ,—značyć, jano bolš siaredniaha. Ukraina sama spažywaje 840 miljonaŭ, a 100 miljonaŭ mohuć być wywiezieny.

KRYM.

BERLIN. Urad Krymu, haława katoraha—hien. Tatiščew, pryjechaŭšyj ciapier u Berlin dziela pierehaworaŭ, maje wypuścić adozwu, u katoraj za ŭradowy jazyk respubliki budzie apawieščen rasiejski jazyk. Razam z hetym budzie apawieščeno ab pawarocie prywatnaje ŭłasnaści.

S Finlandyi.

MASKWA (P.T.A.). Na pieršym zasiedańni rasiejska-finlandzkaj kamisii ŭ Berlinie haława finlandzkaj delehacyi Enkel zajawiŭ, što finlandzkaja delehacyja dabiwajecca pryrodnych dzieržaŭnych hranic na poŭnačy i ŭschodzie i starajecca złučyć žywučyje nie ŭ Finlandyi, ale finskaha plemia narody.

HELSINHFORS. Apošniaje zasiedańnie finlandzkaha sejmu adbyłosia wielmi ŭračysta. Nadzwyčajnaja sesija dziela wybaru karala adbudziecca, badaj, 27 žniŭnia. Ab hetym žduć dekretu rehienta.

Dźwie deputacyi s paŭnočnaj čaści Ałonieckaj huberni zajawili ab adnadušnym žadańni nasialeńnia huberni pryłučycca da Finlandyi.

Prafesar Štalberg, wydatny kiraŭnik mładafinaŭ i respublikanskaj apozycyi, admowiŭsia ad swajho stanowišča ŭ partyi, katoraja hetak astałasia biez swajho jadynaha haławy.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. Rasiejki pasoł u Štokholmie, Worowskij, zajawiŭ karespandentam hazet, što hłaŭnaja rabota sawieckaha ŭradu maje na mecie karyść narodnych mas. Kožnaja wioska maje ciapier swaju palityčnuju arhanizacyju.

Abasableńnie lewych socyał-rewalucyanieraŭ ad sielanstwa pasoł tłumačyć tym, što sielanie ŭ Rasiei nastrojeny proci ŭsielakich wojn. Ciapier partyja soc.-rew. — heta biezradnaja i biazsilnaja hrupa intelihentaŭ. Sawiecki ŭrad wyzwaliŭ masy ad staroj ekanamičnai i palityčnaj niawoli.

Worowskij spadziajecca, što pierehawory s Finlandyjej buduć zakončeny ŭ 3 tydni. Nielha sumlewacca, što ŭhoda budzie padpisana s pryčyny wahi dla Finlandyi pryjaznych znosin z Rasiejej.

BERLIN (W.T.B.). 12.VIII. Pierehawory tut u apošnije dni z rasiejskimi delehatami ab pytańniach palityčnaha, ekanamičnaha, finansawaha i jurydyčnaha charaktaru, wynikajučych z bierasciejskaje ŭmowy, hetulki pasunulisia ŭpiarod, što tutejšy predstaŭnik Rasiei, Joffe, wyjechaŭ u Maskwu, kab atrymać zhodu swajho ŭradu na zroblenyje ŭmowy.

BERLIN. Pierehawory z Joffe pajšli hetulki ŭpiarod, što možna było prystupić da razhladu ŭmowy pawodłuh parahrafaŭ.

BERLIN. Rasiejski pasoł Joffe, jeździŭšyj ŭ Maskwu dziela sprawazdačy ab niamiecka-rasiejskich pierehaworach, waročajecca ŭ Berlin. Rezultaty jaho padarožy — pamysnyje i świedčać ab achwocie sawieckaha ŭradu paddzieržywać normalnyje znosiny z Niamieččynaj.

BERLIN. Pałažeńnie sawieckaha ŭradu za apošni čas palepšało. Čutki, byccam Lenin i Trockij uciakli u Kronštad, jak widać, nie majuć nijakaha hruntu. Čysło dabrawolcaŭ uzrastaje. U toj tydzień u Maskwie adbyŭsia parad 30.000 aružnych rabotnikaŭ.

Londonskaja presa pryhataŭlaje hramadzianstwa da katastrofy. Jana piše, što sajuźniki nia buduć winawaty, kali operacyi čecha-sławakoŭ nia dojduć žadanaje ŭdačy.

PIECIARBURH. Na zasiedańni pieciarburskaha kamitetu kadeckaj partyi byli pračytany piśmy Milukowa, damahajučahasia sajuza z Niamieččynaj. Winawer wystupiŭ proci hetaha, bo niema nijakaje pryčyny žmianić prychilnuju da Anhlii palityku kadeckaje partyi. Paśla hetaha kadeckaja partyja ŭsimi hałasami pastanawiła dalej dzieržacca palityki anhlickaj oryentacyi.

MASKWA (P.T.A.) 6.VIII. U nocie Čyčeryna na imia amerykanskaha hieneralnaha konsuła Prula, miž inšym, haworycca:

„Nia hledziačy na stan mira, anhlicka-francuskije wojski ŭwarwalisia ŭ našy miežy, gwałtam pazanimali našy włoski i miesty, rasstrelali wiernych členaŭ sawietaŭ, parazhaniali rabotnickije arhanizacyi, a ich členaŭ kinuli ŭ wastrohi. Usich hetych razbojnickich učynkaŭ nielha ničym apraŭdać. Ludzi, katoryje zusim nie abjaŭlali nam wajny, pastupajuć u adnosinach da nas, jak dzikuny. Rabotnicki kłas usiaho świetu — našy pryjacieli. Ci-ž anhlicki narod nie bačyć jasna praŭdziwych met Anhlii? My prymušeny wieryć, što jość prajekt wiarnuć najstrašniejšaje tyranstwa świetu."

CIURYCH. Aświadomlenyje kruhi ŭ sajuźnickich krajoch zajaŭlajuć, što abjaŭleńnie Rasiei wajny jaje sajuźnikami — niemahčyma, bo ŭ wačoch sajuźnikaŭ bolšewiki — tolki adna partyja, a nie predstaŭniki ŭsiaho narodu.

PARYŽ. B. rasiejski minister Timiriaziew drukuje ŭ paryžskaj hazecie «Intrantigant» staćciu, dawodziačy, što dumka ab nowaj wajnie Rasiei — šalonaja.

MASKWA.. Na asnowie pryniatych druhim kongresam sawietaŭ pastanoŭ spaŭnicielnaja ŭłaść addadziena ŭ ruki troch asob: Lenina, Trockaha i Zinowjewa, katoryje atrymali nieahraničenyje paŭnamoćčy dziela baraćby z worahami sawieckaha ŭradu.

MASKWA. Hazety nakazywajuć, što b. anhlicki pasoł u Rasiei, Bukanen, prybudzie ŭ Władywastok, kab zahadywać dyplomatyčnaj akcyjej sajuźnikaŭ proci respubliki sawietaŭ.

MASKWA (W.T.B.). Jak nakazywajuć z Rostowa na Donie, biezraboćcie na paŭdniowym uschodzie ŭsio pawialičywajecca. Naličajuć da 400 tysiač biezrabotnych.

U Kronštad prybyło 200 matrosaŭ z Murmana, katoryje admowilisia wajewać proci ŭradu sawietaŭ. Murmanskaja daroha paruchana ŭ mnohich miascoch i sajuźniki ŭsim rasparadžajucca biez usiakaje ceramonii.

CHRYSTYANIJA. U aŭtorak kala 6.000 sajuźnickich wojsk i kala 3.000 rasiejskich wystupili na pałudzień ad Archangielska. U Sołamboli, jak kažuć čutki, wysadzilisia amerykanskije wojski. Sajuźnicki hłaŭnakamandujučyj admirał Kemp wydaŭ adozwu ŭ rasiejskaj mowie, winawacučy maskoŭski ŭrad u pradažy Rasiei niamieckamu impieratary. Jon kaže, što čaćwiora paplečnikaŭ Lenina rasstrelany ŭ Archangielsku.

Admirał Kemp utwaryŭ u Archangielsku nowy ŭrad, haława katoraha — wiadomy kancawy prawy hienerał Žwiehincew.

MASKWA (P.T.A.) 12.VIII. Astrachań, Carycyn, Saratow usio jašče ŭ rukach sawieckaha ŭradu. Na saredniai Wołzie siły čecha-sławakoŭ, kazakoŭ i biełahwardziejcaŭ dachodziać 30.000 duš.

Koncentracyja sawieckaj armii zakončena; jana dachodzić 150.000 duš. Nastupleńnie idzie dalej udačna. Sawieckije wojski ŭ bitwach dachodziać užo pad pradmieście Simbirska.

Pryjechaŭšyje ŭ Maskwu predstaŭniki sawietaŭ z Uschodniaha Sibiru kažuć, što čecha-sławaki dajšli tolki da Bajkału. Uwieś Uschodni Sibir — u rukach sawieckaje ŭłaści.

Na Murmanskim froncie sajuźnickije wojski paśla šaścidzionnych bitw spynili nastupleńnie i adychodziać nazad.

MASKWA. Pawodłuh sprawazdačy pryjechaŭšaha kimisara armii pracent čechaŭ u tak-zwanaj čecha-sławackaj armii dachodzić tolki cyfry 30 proci raniejšych 80. Rešta — heta aficery i biełahwardziejcy.

LONDON (Reŭter). Anhlicki ŭrad pryznaje čecha-sławackije wojski ŭ Rasiei, Francyi i Italii za wajujučuju siłu, sajuznuju z Anhlijej, katoraja wiadzie wajnu s centralnymi dzieržawami. Anhlija pryznaje čecha-sławackuju nacyanalnuju radu za najwyšejšuju ŭstanowu čecha-sławakoŭ i zastupnicu budučaha čecha-sławackaha ŭradu.

MASKWA. Na čecha-sławacki front wyjechała 50 ahitataraŭ ad prafesyanalnych sajuzaŭ. Pry raźwitańni Lenin im, miž inšym, skazaŭ: „Wy pawinny padniać nastrajeńnie wojsk na mahčymuju wyšyniu i wytłumačyć našaj čyrwonaj armii pawahu niepaspieki, prymušajučy košnaha sumlennaha hramadzianina napružyć usie swaje siły dziela ratunku sawieckaha ŭradu.

BERLIN. «Izwiestija» pačali drukawać dnieŭnik zabitaha cara wiedzieny im 36 hadoŭ blizka biez nijakich pierarywaŭ. 15 marca 1917 hodu car, miž inšym, zapisaŭ: „Ranicaj pryjechaŭ Ruzskij i raskazaŭ ab doŭhich pierehaworach z Rodziankaj. Na jaho pahlad, ja pawinien adračysia ad karony. Načalniki armij praz telefon zajawili, što heta patrebna dziela karyści Rasiei i dziela supakojeńnia armii. Ja zhadžajusia. Z hłaŭnai kwatery prysłali tekst manifestu. U wiečary ja mieŭ hutarku z Gučkowym i Šulginym, pryjechaŭšym s Pietrahradu. Im ja addaŭ žmienieny i padpisany mnoj manifest ab adračeńni. U 1 hadz. ja wyjechaŭ u Pskoŭ s ciažkoj świadomaściu zdaryŭšahasia. Nawakoł zdrada, truśliwaść, ašukanstwa".

BERLIN. „Nordd. All. Ztg" piše: Hišpanski karol prasiŭ niamieckaha impieratara pamahčy dabicca ad rasiejskaha ŭradu pazwaleńnia na wyjezd žonki i dačok zabitaha cara.

Z usiaho świetu.

BERLIN. 13.VIII. Aŭstryjackaha impieratara Karala razam z hr. Burjanam i pryncam Hohenloe žduć nazaŭtra ŭ hłaŭnaj kwatery. Adbudziecca narada ab biahučych sprawach, asabliwa-ž ab polskim pytańni.

BERLIN. S pryčyny pryjezdu aŭstryjackaha impieratara Karala ŭ niamieckuju hłaŭnuju kwateru „Nordd. Allg. Ztg" piše, što hety pryjezd jašče raz adznačywaje sajuźnickuju wiernaść, abapiortuju na supolnaści intaresaŭ Niamieckaj i Dunajskaj monarchii.

BERLIN. Niamiecki pasoł u Maskwie, Helferich, razam s stats-sekretarom, zahraničnych spraŭ, Hince, wyjechali ŭ hłaŭnuju kwateru,

ŽENIEWA. „Daily News" rezka napadaje na Balfura, katory s pahardaj hawaryŭ ab mižnarodnaj rabotnickaj konferencyi. Pramowa Balfura — heta proba staroj dyplomatyi z usimi jaje brechniami. Jana ničoha nie nawučyłasia i nia wieryć nikomu, aprača sabie samoj.

BERLIN (W.T.B.). 14.VIII. Rezalucyja pruskaj pałaty panoŭ, katoraja wyklučyła b. niamieckaha pasła ŭ Londonie, kn. Lichnoŭskaha, s čysła členaŭ pałaty za wiadomy apublikowany memoryał jaho, apraŭdywajučyj Anhliju i ličučyj za pryčynu suświetnaj wajny niezdarnaść niamieckaj dyplomatyi, — zaćwierdžena pruskim karalom.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni.

13.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na pałudziennym zachodzi ad Ipra na ranicy išła wostraja artyleryjskaja bitwa. Na paŭdnia ad Meris adbity nastupaŭšyje anhličanie. Na kanali Labasse miž Skarp i Ankr—styčki.

Na froncie batalii na paŭdnia ad Somm worahi atakawali paśla abiedu naabapał darohi Fogokur-Wile Bretonne. Jany adbity. Na poŭnačy ad darohi Amja—Rua my adbili silnyje warožyje šturmy. Miž Awr i Uaz wostryje bitwy s świežymi francuskimi dywizijami. Miž Tilolua i na poŭnačy ad Elenkur šturmy złamalisia pierad našymi linijami, u paadzinokich punktach adbity kontratakami. Miž Tilolua i Kani, a takže pry La Sińji worahi dalej šturmawali da poznaha, — na paŭdnia ad Tilolua da piacioch razoŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Na poŭnačy i na ŭschodzi ad Fim u miascowych bitwach my ŭziali pałonnych.

Učora žbity 29 warožych samalotaŭ. Lejtnant Ude dajšoŭ swaje 53-je pabiedy, kapitan Bertold—43 i 44-je, paručyk bar. f. Richthofen—39 i 40-je.

14.VIII. **Zachodni teatr.**

Front Ruprechta Bawarskaha: Udačnyje styčki wart miž Ipr i Skarp. Na paŭdnia ad Meris i Lis adbity warožyje nastupleńni.

Fr. hieneral-an-šefa v. Ben'a: Naabapał Somm i na poŭnačy ad Awr—miascowyje bitwy. Na zachodzi i na pałudziennym zachodzi ad La Sińji worahi iznoŭ atakawali. Naabapał Kani ataka złamałasia pad našym ahniom. Na paŭdnia my adkinuli worahaŭ kontratakaj.

Front niamieckaha Naślednika: Drobnyje piachotnyje bitwy pry Wel i na ŭschodzie ad Rejmsa.

15.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Ažyŭlenyje raźwiedki miž Izer i Skarp. Na pałudziennym uschodzie ad Ajjet adbito anhlickaje nastupleńnie na našy linii. Na poŭnačy ad Ankr my za apošnije dni pakinuli wysunieny ŭpiarod kut pry Piniśi i Bomon-Amel. Jaho ŭčora paabiedzi zanlali worahi.

Front Ben'a: Biaz bitw. U wiečary miž Ankr i Uaz—ah ń.

Front niamieckaha Naślednika: Pierajšoŭšy na pałudzienny bierah Wel, my ŭziali ŭ pałon harnizon na stancyi Prel.

Našy latučyje siły zaharadzili darohu lacieŭšaj na našu baćkaŭščynu anhlickaj latučaj eskadry, žbili 5 samalotaŭ i prymusili reštu wiarnucca nazad.

Učora my žbili 24 warožyje samaloty i 1 prywiazny latučy šar.

Kala wajny.

ROTTERDAM. Z apošnich wajaŭničych pramoŭ Llojda Džordža widać, jakije achwiary zlažyła Anhlija, kab dać mahčymaść amerykanskamu wojsku pryjechać u Franciju. S-pamiž i tak wielmi asłablenych parachodnych linij u kałonii Anhlija ŭziała na 200,000 tonn parachodaŭ dziela pierawozki amerykanskich wojsk u Eŭropu. Pakinutyje anhličanami parachodnyje linii ŭraz-že byli zaniaty amerykanskimi sudnami.

BERLIN (W.T.B.). 12.VIII. 11 žniŭnia pierad abiedam pierad ryžskimi astrawami žjawilisia silnyje anhlickije siły čysłom nia mienš 25 bronienoscaŭ, 6 pancyrnych krejseraŭ i masy minanoscaŭ i kontrminanoscaŭ, dy 6 matornych łodak. Našy latučyje siły atakawali worahaŭ, kidajučy bomby i stralajučy s kalamiotaŭ. 3 matornyje łodki byli źniščeny, a rešta ich pazbaŭlena mahčymaści ruchu. Apryč taho bomby papali na adzin pancyrny krejser i adzin minanosiec. Našy marskije siły, wyjšaŭšyje na sustreču worahaŭ, nie znajšli ŭžo ich na miescy. My ŭtracili latučaje sudno i adzin samalot.

LONDON (Reuter) 12.VIII. Admirałciejstwa nakazywaje:

Anhlickije marskije i latučyje siły zrabili raźwiedku. Na ich wostra napali niamieckije latučyje siły. 6 našych matornych łodak nie wiarnulisia. My źniščyli adno latučaje sudno, katoraje palučysia zwaliłosia ŭ wadu.

BRESŁAU. Najbolš ščaśliwy ŭ ciapierašnim časie niamiecki latun, paručyk Lewenhart, pahib u bitwie na pawietry, pražyŭšy 21 hod. Za swaje čyślenyje pabiedy na pawietry jon atrymaŭ order „žaleznaha kryža" abiedźwych klasaŭ i order „Pour le merite". Čysło jaho pabied dachodzić 52 — proci 41 pabiedy ŭ Belke i 80 ŭ rotmistra Richthofena.

BERLIN. Ab miery sučasnaj wajny na pawietry možna sudzić pawodłuh hetkich dannych:

Za miesiac lipień niamieckije latučyje eskadry skinuli 45.000 pudoŭ bomb na wajennyje budoŭli za warožym frontam, hłaŭnym čynam u Šalon, Krepi-an- Walua i Eperne, a takže na stancyju St. Pol.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.